

เสี้ยว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสโต

เทศน์พระ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอ้า ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ วันนี้มา เห็นไหม เรามาลงอุโบสถ อุโบสถสังฆกรรม เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์นี่คร่ำครวญมากนะ พระอานนท์คร่ำครวญ พระอานนท์เป็นพระโสดาบัน พระอานนท์คร่ำครวญมากกว่าอยากให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำรงชีวิตต่อไป เพื่อจะได้อบรมดูแลพระอานนท์ พระอานนท์เป็นผู้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นหมดว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำอะไร เห็นหมดเพราะว่าเป็นผู้อุปัฏฐาก อยู่ด้วยกันด้วยความใกล้ชิดใจ นี่ด้วยความใกล้ชิด ด้วยความเคารพรัก เห็นไหม ทำสิ่งใด เตรียมสิ่งใด ทำด้วยน้ำใจใจ พอทำเสร็จแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน คนอยู่ด้วยกันจะพลัดพรากจากกันใจ อยากให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ต่อไปเพื่อได้อบรมพระอานนท์ใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “อานนท์ เราไม่ได้เอาสมบัติใครไปเลย เราจะเอาสมบัติของเราไปเท่านั้น สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เราได้ตรัสไว้แล้ว เราได้บัญญัติไว้แล้ว นั่นจะเป็นศาสดาของเธอๆ” จะเป็นศาสดาของพระอานนท์ใจ “อีกสามเดือนข้างหน้าเขาจะมีการสังคายนา เธอจะได้เป็นพระอรหันต์ในวันนั้น”

ในวันนั้นๆ ด้วยคุณงามความดีใจ ด้วยอำนาจวาสนา ด้วยอำนาจวาสนาบาร์มี เห็นไหม “อานนท์ ต่อไปถ้าคนที่จะอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตต่อไปข้างหน้า จะไม่มีใครทำได้เกินพระอานนท์ จะไม่มีใครทำได้เกินมากกว่าเธอ เธอได้ทำคุณงามความดีของเธอไว้มาก” การได้ทำคุณงามความดีของเธอไว้มากนั้นนะเป็นอำนาจวาสนาบาร์มีในใจของพระอานนท์ใจ แล้วพระอานนท์ เห็นไหม ทำสังคายนาๆ “ต่อไปอนาคตอีกสามเดือนข้างหน้าเราปรินิพพานไปแล้ว สามเดือนข้างหน้าเขาจะมีการทำสังคายนา เธอจะได้เป็นพระอรหันต์ในวันนั้น”

จะได้เป็นพระอรหันต์วันนั้นเพราะอะไร เพราะว่าพระกัสสปะ เห็นไหม ได้บัญญัติไว้ว่าจะขอให้พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ทำการสังคายนา พระอรหันต์คือว่าพระที่สะอาดบริสุทธิ์ ไม่

มีลำเอียงเข้าข้างใครทั้งสิ้น บัญญัติธรรม เรามาเรียบเรียงธรรมไว้ด้วยความเป็นธรรมๆ เพราะเป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้นใช้ไหม

แต่พระอานนท์ยังไม่เป็นพระอรหันต์ เห็นไหม ด้วยความเป็นพระอรหันต์ของพระอานนท์ที่ได้สร้างอำนาจวาสนาบารมีมาอย่างนั้น แล้วพระอานนท์เป็นพหูสูต เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้รับธรรมวินัยไว้มาก เห็นไหม สิ่งใดถ้าจะทำสังคายนา ก็ต้องมีเป็นต้นเหตุ ต้นเหตุเป็นผู้ที่ฟังจำองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แล้วจะได้เป็นพระอรหันต์ในวันนั้น เป็นพระอรหันต์ในวันนั้น เห็นไหม

เนี่ยด้วยอำนาจวาสนาบารมี คำว่าอำนาจวาสนาบารมีนะ อำนาจวาสนาคือทำคุณงามความดีไว้ สร้างสมความดีไว้ในใจจนเป็นจริตจนเป็นนิสัย จนคิดแต่เรื่องดี ๆ ใจ อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนี่ยบ่มเพาะมา ๆ

แต่ด้วยอวิชา ด้วยความไม่รู้ในใจของพระอานนท์ พระอานนท์ก็ยังไม่ได้แก้ไขอวิชาในใจของพระอานนท์อันนั้น นี่อวิชา ๆ ใจ ดูลิ เป็นพระโสดาบัน ๆ สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาส ความทริฐิมานะในตัวตนมันไม่ยึดมั่นถือมั่น แต่ว่าอวิชาความไม่รู้ที่สิ่งละเอียดเข้าไป เห็นไหม ได้ฟังธรรม ๆ อันนั้นมา เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ต้องเป็นการประพฤติปฏิบัติของพระอานนท์นั่นเอง ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านเอง

ธรรมวินัยที่เราบัญญัติไว้เป็นศาสดาของเธอ วันนี้เราจะมาลงอุโบสถกัน เห็นไหม ปาฏิโมกข์ ๒๒๗ ข้อเป็นปาฏิโมกข์ ๆ เห็นไหม สิ่งที่เป็นปาฏิโมกข์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ ๆ เรามาลงอุโบสถ ๆ เพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ของเรา เห็นไหม เราเข้าหมู่เข้าคณะเพื่อมาเคาะสนิมในใจของตน

สิ่งใดที่ทำได้ สิ่งใดที่ทำได้ แล้วทำไม่ได้นี่เราจะไม่ทำสิ่งนั้น เห็นไหม ถ้าไม่ทำสิ่งนั้นเพื่ออะไร เพื่อให้มันสะอาดบริสุทธิ์ใจ เพื่อให้จิตใจมันมั่นคง มั่นคงในการประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันคงในการประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม คนถ้ามีกำลังใจ ๆ คนมีกำลังใจทำอะไรก็ทำได้ ใจ เวลาคนเสียกำลังใจ เสียใจ ๆ อ่อนแอ ล้มลุกคลุกคลานไปทั้งนั้น เวลามันเสียใจใจ แต่ถ้าคนมีกำลังใจ ๆ กำลังใจมันมาจากไหน กำลังใจ สิ่งที่ครูบาอาจารย์ท่านให้อาวุธ เห็นไหม คอยเตือน คอยให้สติ คอยชี้ทางให้ นั่นให้อาวุธ ๆ นะ นั่นก็หีบยืมเขามา หีบยืมเขามาใจ

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา เห็นไหม เรามีสำนึกตน ๆ ถ้าสำนึกแล้ว ดูเราสำนึกสิ เรามีศรัทธามีความเชื่อ แหม มันมองจากล้าหาญนะ มันจะทำให้ได้ ๆ เลย แต่ทำไม่ได้ ๆ มันเป็น

งานอันละเอียด เห็นใหม่ เวลากรรมกรเขาแบกหาม เห็นใหม่ เวลาพระที่ปฏิบัติเขาบอกเขา อยากจะเห็นทุกซ์ เขาแบกก่อนหินขึ้นเขาลงเขานะ คือเขาพยายามจะทำงานจะบริหารให้ได้ว่า เห็นทุกซ์ เห็นทุกซ์ได้ มันเป็นไปได้

ถ้ามันเป็นไปได้นะ กรรมกรแบกหามเขาก็ทุกซ์ยากนะ กรรมกรแบกหามเขาบอกเลย เขามีครอบครัว เขาจะส่งเสียลูกเขาให้มีการศึกษา จะไม่ให้ทำงานกรรมกรอีกแล้ว จะให้ทำงาน โดยทางวิชาการ ทำงานโดยวิชาชีพของเขา เขาพยายามส่งเสียลูกของเขาๆ ให้มีการศึกษา มีการศึกษาจะได้มีหน้าที่การงานที่ดี ไม่อยากให้เป็นกรรมกรเหมือนพ่อเหมือนแม่ พ่อแม่เป็น กรรมกรอาบเหงื่อต่างน้ำมีความทุกซ์ความยาก ความทุกซ์ความยากเป็นความทุกซ์ความยากใน วิชาชีพใด ในการดำรงชีพใด มันก็บอกทุกซ์ๆ ทุกซ์มันก็เป็นวิบาก มันไม่เห็นต้นข้าวของทุกซ์ใจ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาคนที่ปฏิบัติไม่มีสติปัญญา เห็นใหม่ อาบเหงื่อต่างน้ำว่าอยากเห็น ทุกซ์ๆ มันจะเห็นที่ไหน แต่คนที่มีสติปัญญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ ไว้ ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบระงับเข้ามาแล้ว ใจมันสงบระงับเข้ามาแล้ว เห็นใหม่ นี้สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้ามันจะเห็นทุกซ์ เห็นทุกซ์จากหัวใจใจ ถ้าเห็นทุกซ์มา จากหัวใจ มันเห็นทุกซ์ใจ ทุกซ์ สมุทัย นิโรธ มรรค

ไอ้ที่เราไม่เห็นทุกซ์ เรารู้จักชื่อของทุกซ์ๆ ทุกซ์มันถ่ายไว้ให้ อวิชามันถ่ายไว้ให้ แล้วมัน ก็ทุกซ์ๆ ทุกซ์ก็ทุกซ์ยังงี้ แล้วแก้งงี้ มันว้าวพันหลัก ยิ่งหมუნอนอยู่อย่างนั้น มันยิ่งรัดคอกมาก ขึ้นๆ แล้วก็บ่นๆ บ่นกัน มันเป็นโลกียปัญญา เป็นเรื่องโลกๆ ใจ เป็นการจามา เราไปดูงานๆ แล้วก็ดูงานก็จะมาทำของเรา จำของเขามา เราทำไม่ได้ ทำไม่เป็น

แต่ถ้านวัตกรรมของเรา เราคิดค้นของเรา เราฝึกหัดของเรา เราพยายามทำของเรา ขึ้นมา มันเป็นเรื่องของเราใช้ใหม่ มันเป็นเรื่องที่เราวิเคราะห์วิจัยของเราขึ้นมาเอง เราทดสอบ ของเราเอง เราทำของเราเองใจ ถ้าทำของเราเอง มันจะเป็นความจริงๆ ความจริงขึ้นมาเนี่ย ถ้า มันเป็นเรื่องจริงขึ้นมา นี้คำว่าอยากจะเห็นทุกซ์ๆ อยากเห็นทุกซ์เราก็ต้องชวนชวายของเราไป ชวนชวายของเราเนาะ อย่าให้เสี่ยรู้ เสี่ยรู้กิเลสใจ

เวลาคนที่เขาจะคบหากันว่าเป็นมิตรเป็นสหายกัน เขาก็ต้องศึกษานิสัยใจคอกัน ศึกษา ใจคอว่าไว้วางใจกันได้เขาถึงจะเป็นสหายกัน วางใจแล้วเป็นสหายกัน คนรักกันๆ คนที่เสี่ยรู้กัน คนที่ทำลายกัน มันเสียใจมากนะ คนอื่นเขาคบเขาโกงเขาเป็นคนอื่น ก็เพราะเขาฉลาด เราโง่ กว่าเขา คนโง่ยอมเป็นเหยื่อของคนฉลาด เราโง่กว่าเขา เราเสี่ยรู้เขา ถ้าเราเสี่ยรู้เขา เราก็เสียใจ เป็นธรรมดา

แต่เราคบหากันจนเป็นมิตรเป็นสหายกัน เป็นมิตรสหายกันยังมากซึ่งวิ้งราว มาลักของกันเอง เห็นไหม ไอนี้มันเสี้ยวคนกันเอง เสี้ยวเพื่อน พูดถึงว่ามันยิ่งเสียใจเข้าไปใหญ่เลย แล้วอย่างนี้เราเกิดมา เกิดมาด้วยวิชา เกิดมาด้วยความไม่รู้ ก็เลสเต็นหาความทะยานอยากอยู่ในหัวใจของเรา เรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา เราอยากจะทำประพฤติกปฏิบัติ เราอยากประพฤติปฏิบัติ เราจะค้นคว้าการกระทำของเราให้มีดวงตาเห็นธรรม ให้มีสังขธรรมขึ้นมา แล้วเราก็มาเสี้ยวกิเลสของเราเอง ใจ เสี้ยวความรู้สึกของเราเอง มันยิ่งน่าเสียใจเข้าไปใหญ่ เห็นไหม เราเสี้ยว เสี้ยวคนนอก เห็นไหม เสี้ยวคนทั่วไปก็ธรรมดา คนโง่เป็นเหยื่อคนฉลาด เราประมาทเล่นเล่อเอง เราไปเสี้ยวเขามันก็เสียใจนะ มันเสียใจมา มันเสียใจว่ามนุษย์ด้วยกัน ไม่น่าทำกัน

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มีศีล ศีลมีแต่ความเสมอภาคกัน ศีลมีแต่ความเห็นอกเห็นใจกัน ศีลห้า เห็นไหม ไม่โกหกมดเท็จกัน ไม่ฉกชิงวิ้งราวของใคร ไม่ลักทรัพย์ของใคร ไม่หยิบฉวยของใครทั้งสิ้น ถ้ามันมีศีล แต่นี้มันเป็นชาวพุทธๆ มันทุศีล มันมีศีลแต่ปาก แต่มันไม่ทำเป็นความจริงขึ้นมา แล้วมันเป็นปัญหาสังคม เห็นไหม สังคมเขามีอยู่กัน อย่างนั้น นี่เป็นเรื่องของสังคม เรื่องของโลกใจ แต่ของเราๆ ก็คัดเลือkcัดแยกของเราเอง ทั้งนั้น เราจะเอาคนดีๆ เราจะเอาแต่หมู่คณะดีๆ เราจะคบแต่เพื่อนดีๆ แต่เพื่อนดีๆ มันก็ไว้ใจไม่ได้เพราะมันมีความจำเป็นของเขา เวลาเขาบอกว่ามันเป็นความจำเป็นของเขา เขาก็ต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของเขา เขาก็หยิบฉวยของเราไป มันเป็นวิสาสะ ไ้อ้เราก็เสียใจ

แต่จริง ๆ แล้ว เวลาเรามาบวช เห็นไหม เวลาบวช บวชแล้วมันก็เป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์มันก็เป็นหน้าที่ของเราแล้วละ อุปัชฌาย์อาจารย์ยกเข้าหมู่แล้วให้เราประพฤติปฏิบัติใจ เราก็มีความตั้งใจดี ตั้งใจดี อยากทำคุณงามความดี แต่คุณงามความดี ความดีนะทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ทำความดีของเราเข้าไป มันจะมีสิ่งใดที่มากกระทบกระเทือนมันเป็นเรื่องของสังคม เรื่องของโลก มันเป็นวิบากกรรม สภากรรม เราต้องมาเจอสังคมอย่างนี้เอง สังคมที่ดีๆ ขึ้นมา ทำไมเราไม่ไปเจอสังคมอย่างนั้น ทำไมเราเจอแต่สังคมที่มันมีแต่การกระทบกระทั่งกันตลอดเวลา

แต่ถ้าเราเลือกเราเพื่อนของเราเองมานี้ เรามีครูบาอาจารย์ เรามีหมู่คณะที่ไว้วางใจได้ เราทำสิ่งใด เห็นไหม ทำผิดพลาดไป เห็นไหม เพื่อนแท้ ถ้าเพื่อนแท้ขึ้นมา เรามีความผิดพลาดสิ่งใดเขาจะคอยเตือนเราคอยบอกเรา เห็นไหม เพื่อนเทียม คนเทียมมิตร มิตรแท้มิตรเทียมใจ ถ้ามิตรเทียม มิตรปกอลอกใจ เราก็หลบหลีกของเรา นี่เป็นเรื่องข้างนอกใจ เรื่องข้างนอกมันเป็นคติธรรมนะ

แต่พอมี เราไม่เสียใจเรา เรายังมีกำลังใจของเรา เห็นไหม เรายังไม่เสียใจ ไม่ให้ใจมันหายไป ไม่ให้มีแต่ความอ่อนแอ เห็นไหม เราไม่เสียใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น มันเป็นสัพเพ ธัมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลาย เห็นไหม สัพเพ ธัมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้น การกระทำแล้ว มันก็ต้องเป็นอนิจจัง มันก็แปรปรวนของมันไป สัพเพ ธัมมา เห็นไหม สิ่งต่างๆ ที่มันเกิดขึ้น สัตว์ที่เกิดขึ้นร่วมโลก สัตว์ที่เกิดมาด้วยผลของวิภวัญญะ ใครจะกระทบกระเทือน ใครจะทำยังไง มันเรื่องของเขา เราจะทำคุณงามความดีของเรา

แต่จริงๆ เราจะมาประพฤติปฏิบัติ มันก็ยังมีกิเลสมาหลอกอยู่ ก็ตั้งใจๆ แล้ว ก็ทำ ความดีก็อยากจะทำเต็มที่แล้ว นี่ไง เราเสียรู้กิเลสเราเอง ถ้าเราไม่เสียรู้กิเลสนะ กิเลสมันจะ เข้มแข็งขนาดไหน มันจะอุกฤษฏ์ขนาดไหน เราก็จะสู้กับมันไง เราสู้กับกิเลสของเรา ถ้ากิเลสของเรา เห็นไหม มีวัตรปฏิบัติ วัตรปฏิบัติ เห็นไหม วัตรปฏิบัติคือว่าในสังคัมภรณ์นั้น เขา วิวินิจฉัยแล้ว ลงใจกันแล้วว่าเป็นแบบนี้ ถ้าเป็นแบบนี้ เราก็ควรทำให้เหมือนกัน

ถ้าเราจะทำสิ่งใดที่มันแตกต่างกัน ในสมัยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เราอยู่ด้วยกัน เห็นไหม ใครจะทำสิ่งใดที่มันจะกระทบกระเทือนกัน จะมีเสียงดังต่างๆ เขาขออนุญาตนะ เขาบอกกล่าวกันนะ หมุ่นะ วันนี้กระผมมีความจำเป็น ผมจะทำสิ่งนี้อย่างนี้นะ เขาขออนุญาตกันนะ ไม่ใช่คิดจะทำอะไรก็ทำ จะทำอะไรก็จะทำ จะทำอะไร จะกระทบกระเทือนใคร มันก็เรื่องของเขา สิทธิของเรา เราเป็นคนใหญ่คนโต มันไร้สาระนะ นี่พูดถึงวัตรปฏิบัตินะ แม้แต่วัตรปฏิบัติแล้วมันยังเป็นข้อตกลงของสงฆ์ มันเป็นข้อตกลงร่วมกัน ถ้ามันเป็นข้อตกลงร่วมกัน เราไม่ทำกระทบกระเทือนใคร ฉะนั้น ถ้าไม่กระทบกระเทือนใคร นี่มันเรื่องของหมู่สงฆ์ เรื่องของวัตรปฏิบัติ

เพราะมีวัตรปฏิบัติ เราถึงเป็นพระ ดุสิต เราเป็นภิกษุ ภิกษุดำรงชีพต่างจากคฤหัสถ์ ดุสิต คฤหัสถ์เขา ขรवासเขา เขาต้องมีวิชาชีพของเขา เขาทำงานของเขา เขาอยู่ในศีลห้า ศีลแปด ศีลสิบ ก็เป็นคุณงามความดีของเขา เขาเป็นอุบาสก เขาทำของเขา

เราบวชเป็นพระๆ เราบวชเป็นพระ ศีล ๒๒๗ แล้ว เราไม่ดำรงชีพแบบคฤหัสถ์เขา เราดำรงชีพแบบพระๆ แล้วพระนี่ แล้วพระที่เห็นภัยในวิภวสังสาร มันเห็นภัยในวิภวสังสาร ทำ สิ่งใดที่เป็นเรื่องนอกจากการปฏิบัติ มันเป็นเรื่องไร้สาระแล้วนะ แล้วพระเรา เห็นไหม สิ่งใดที่ วัตรปฏิบัติมันเป็นความจำเป็น ความจำเป็นเพราะอะไร เพราะว่าสิ่งนี้ในเมื่อบริษัทสี่ ในเมื่อมีการอยู่ในสังคัมเดียวกัน เห็นไหม เขาจะมีบุญกุศลของเขา เขาอยากจะทำสมาธิธรรมกับพระ พระผู้เป็นนักรบ มันเป็นวิสาสะ มันเป็นการเกี่ยวเนื่องกันโดยการดำรงชีพ ใ้มันนี้เป็นความ

จำเป็น ๆ เห็นไหม ความจำเป็นนี้เป็นที่อยู่ของผู้มีศีล ถ้าผู้มีศีลเขาเข้ามาไม่มีขอบเขตเลย มันจะเป็นทรงศีลได้อย่างไร ทรงศีลมันก็ต้องอยู่ในกรอบสิ ในกรอบของศีล มีกรอบแล้วก็ต้องมีวัตรปฏิบัติไง พอมีวัตรปฏิบัติเข้ามาแล้ว เมื่อเขาเข้ามาแล้ว เขาจะเห็นกิริยาของพระนี่ไง

“อานนท์ เราบอกเธอไว้แล้ว เราจะเอาสมบัติของเราไปเท่านั้นเอง ธรรมและวินัยที่เราตรัสไว้แล้วจะเป็นศาสดาของเธอ”

ธรรมและวินัยที่ตรัสไว้แล้ว ข้อปฏิบัติมันก็มีอยู่ในนี้ไง อยู่ในเสขียวัตต เสขียวัตตของเรา เสขียวัตตนะ บิณฑบาตเป็นวัตร ไม่นั่งดังจู้ ๆ ไม่ชด แล้วไม่นั่ง ไม่นั่งเคาะบาตรต่างๆ ไม่ขอบาตร นี่ไง นี่มันเป็นวัตรปฏิบัติ มันอยู่ในเสขียวัตต บิณฑบาตเป็นวัตร เข้าไปในบ้านในเรือน เราจะไม่นั่งชันเข่า เราจะไม่นั่งรัดเข่า เราจะไม่นั่งทำแขน เสขียวัตต เตี่ยจะสวดปาฏิโมกข์นี้

นี่มันเป็นวัตรปฏิบัติ ๆ ใช้นิยม วัตรปฏิบัติอย่างนี้โยมเขาก็ศึกษาเหมือนกัน เพราะเขาศึกษา เห็นไหม เวลาศึกษาศาสนาวันอาทิตย์ เขาก็มีนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก เขาก็เข้าใจได้ ถ้าเข้าใจได้ เห็นไหม มันเป็นวัตรปฏิบัติ ฉะนั้นเขามาวัดมาวาเขาก็มาดูพระ ถ้าพระนี่มีความจำเป็นไง ถ้าความจำเป็นนะ ถ้ามีวัตรปฏิบัตินะ นี่เป็นข้อตกลงของสังคมนั้น สังคมนั้น ใจ ตูสิ พระบ้านเขาก็ทำข้อตกลงของเขา ในสังคมนั้นเขายอมรับกันอย่างนั้น

แต่ถ้าวัตรปฏิบัติของเรา พระป่า ๆ เห็นไหม พระป่าเขาวัดกันด้วยศีลนะ ถ้าศีลมันเป็นปรกติ เห็นไหม เข้าทางจงกรม เดินจงกรมนี้ปลิวเลย เดินตัวปลิวเลยนะ แต่ถ้ามันมีอาบัติ ถ้ามันผิดพลาดไว้ เดินตัวไม่ปลิวแล้ว กิเลสมันรัดขาไว้ วิตกกังวลไปหมด มันจะเสียรู้กิเลสแล้ว ทั้ง ๆ ที่เราเป็นคนทำเองนะ ทำดีเราก็กทำ ทำชั่วเราก็กทำ ทำชั่วทำความผิดพลาดไปด้วยความขาดสติไป นั่นนะความชั่ว ความชั่ว ทุกกฎ ๆ คืออาบัติที่ชั่ว ทุกกฎ ๆ เห็นไหม ในการเคลื่อนไหวถ้าผิดพลาดเป็นทุกกฎหมด ทุกกฎคืออาบัติชั่วหยาบ ถ้ามันต่อไปก็เป็นปาจิตตีย์ เป็นอนิยต เป็นสังฆาทิเสส ถ้าสิ้นสุดเลย ตาลยอดด้วนเลย จบ

นี่ไง นี่พูดถึงบวชเป็นพระ ๆ ใจ ถ้าเป็นพระมันไม่ให้เสียรู้กิเลส ถ้าไม่ให้เสียรู้กิเลสนะ กิเลสไม่เสียรู้มัน ไม่เสียรู้มัน มันก็ไม่ให้เราผิดพลาด พอไม่ผิดพลาดเราทำอะไรมันก็ได้ แต่ถ้ามันเสียรู้มันนะ พอเสียรู้มัน มันให้ทำ พอทำเสร็จแล้วนะ กิเลสมันหายหน้าไปแล้ว คนที่รับผิดชอบคือใจใจ คือที่รับผิดชอบก็คือเรานี่ เพราะกิเลสมันเกิดดับในหัวใจนั้น ถ้ากิเลสกับใจเป็นอันเดียวกันมันจะโดนชำระล้างให้ขาดไปจากใจได้ยังไง กิเลสมันอาศัยใจนั้นเป็นที่อยู่อาศัย แต่ถ้าชำระล้างสะอาดนะ ชำระล้างตั้งแต่หลานมัน ลูกมัน พ่อมัน ปู่มัน ชำระล้างครอบครัวของมันหมดสิ้นไปจากใจ เห็นไหม หมดสิ้นไปจากใจ นี่ธรรมเหนือโลก ๆ มันจะพ้นจากกิเลสไปเลย

แต่ถ้ามันยังไม่พ้นจากกิเลสไป มันครอบงำ มันหลอกลวงทั้งนั้น แล้วเราไปเสียรู้มัน เสียรู้คนอื่นมันก็ทำให้เราเสียใจนะ ใ้วันนี้เราเสียรู้ความรู้สึกเราเอง เราเสียรู้ในจิตใจของเราเอง เราเสียรู้มันไง เราเสียรู้ เราถึงทำแล้วไม่ได้ผล ถ้ามันทำได้ผล ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ถูกต้องดีงามไปทั้งหมด มันชัดเจนมากๆ ศีล สมาธิ ปัญญา มันชัดเจนมาก ถ้าเรามีศีลเป็นความปกติของเรา เห็นไหม มันก็ต้องเกิดสมาธิขึ้นมาได้ แล้วสมาธิมันเกิดขึ้นมาแล้ว สมาธิมันคืออะไร

สมาธิมันเกิดจากจิต มันไม่ใช่จิต ถ้ามันเป็นจิต เห็นไหม จิตเรานี้ ชีวิตเรายู่ตลอดเวลา ชีวิตเราเกิดมาจนกว่าเวลาเราตายจิตมันจะออกจากร่างนี้ไป เนี่ยจิต แล้วสมาธิอยู่ในใจเรา เต็มใจเกิด เต็มใจวางไป เต็มใจพิจารณาขึ้น เต็มใจการกระทำขึ้นมาที่พื้นฟูกลับมา แล้วต่อไปมันก็เสื่อมไป ใจใหม่ มันเกิดจากจิต แต่มันไม่ใช่จิต เพราะมันเกิดจากจิต แต่จิตนี้มันอยู่ตลอดเวลาไปนะ จิตเรานี้อยู่ตลอดเวลาไป แม้แต่เราจะพลั้งเผลอขนาดไหน จิตก็อยู่กับเรา แต่เราเผลอต่างหาก จิตก็เป็นจิตอยู่อย่างนั้น แต่เราเผลอ เราเผลอเรา เราไม่ได้ดูแลรักษา

แต่ถ้าเราพุทโธๆ จนจิตเรามีสมาธิ จิตเราสงบระงับเข้ามา จิตสงบระงับเข้ามามันมีความสุขของมัน เห็นไหม จิตมันก็มีสมาธิขึ้นมา มีสมาธิมันก็มีสุขของมัน แล้วความสุขของมัน เพราะความสุข เห็นไหม เราได้เสวยความสุขไปแล้ว ผลต่อไป ผลต่อไปก็เสื่อมคลายเป็นธรรมดา ถ้าเราทำของเราขึ้นมามันก็มีสุขสงบระงับเข้ามา นี่คือสมาธิ สมาธิเกิดจากจิต แต่ไม่ใช่จิต แต่มันเกิดขึ้นมาเพราะเหตุใดละ มันเกิดขึ้นมาจากการระมัดระวังของเรา มันเกิดขึ้นมาจากการกระทำของเรา เกิดจากเรามีสติปัญญารอบคอบ ไม่ให้เสียรู้มัน ไม่ให้เสียรู้กิเลสนะ ถ้าเสียรู้มัน เห็นไหม เต็มใจจะเป็นอย่างนั้น เต็มใจจะเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้แล้ว...

ลุ่มอยู่นั่นนะ ปฏิบัติไปแล้วก็ลุ่มตัวเองไป เสียทำมันตลอด ปฏิบัติเลย ปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเป็นยังไงให้เป็นไป ขณะนี้เราเป็นคนดี เราจะประพฤติปฏิบัติ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดในพุทธศาสนา เห็นภัยในวิภวสงสาร มาบวชเป็นพระ แล้วเราก็ตั้งใจ ตั้งใจว่าเราอยากจะทำปฏิบัติ เราอยากได้คุณธรรมในใจของเราเอง เราศรัทธาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศรัทธามาก เราศรัทธามาก เราเชื่อมั่น เพราะความเชื่อมั่น มีศรัทธาความเชื่อนี้เป็นศรัทธาจริต ศรัทธาจริตทำอะไรได้ด้วยศรัทธา ด้วยความมั่นคง

แต่ด้วยพุทธจริต ปัญญาเยอะๆ มีปัญญามาก พุทโธๆ มันหาเหตุหาผลได้แย่งตลอด อย่างนี้ก็ได้ อย่างนั้นก็ไม่ได้ อย่างนั้นก็ไม่ต้อง แล้วยังไงดีละ ยังไงดี นี่ไง มันต่อรองแล้ว

มันต่อรอง มันใช้ปัญญามาแล้ว แล้วเดี๋ยวเราก็เสียท่ามัน พอเสียท่ามันนะ กรูด ๆ เลย ถอย กรูด ๆ เลย เสื่อมหมด ไร้เหตุไร้ผลของใจเลย

แต่ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อของเรา เราพุทธจริต เราใช้ปัญญาของเรา เราใคร่ครวญของเรา มันเป็นเรื่องอย่างที่เราคิดใหม่ ความคิดมันเป็นจริงใหม่ แล้วสิ่งที่เราคิด ๆ เราเคยคิดมากี่ ล้าน ๆ ๆ รอบแล้ว ใจความคิดมันไวมาก ความคิดมันคิดมา คิดมาแล้วมีเหตุผลสิ่งใด มีคุณสมบัติอะไร มีวุฒิภาวะอะไรที่เป็นเหตุเป็นผลบ้าง ตั้งสติไปสิ ตั้งสติแล้วใช้ปัญญาไล่ไปเลย ไล่ไปเลยถ้าเรามีปัญญามาก เรามีความรู้มาก ความรู้มันเยอะนัก เหตุผลเยอะนัก ไล่กันเลย ไล่กันด้วยเหตุด้วยผลนั่นละ คนบ้านใหญ่ คนบ้านใหญ่คนมีปัญญามาก มันต้องใช้กำลังมาก คนบ้านหลังใหญ่ทำความสะอาดแสนยาก คนบ้านหลังนั้นกระต๊อบห้องหอ เห็นไหม ปิดสองที่สะอาดแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน มันมีปัญญามาก มีสติมาก ถ้ามันมีปัญญามาก มันไม่มีเหตุมีผลมันไม่ยอมรับ ไม่ยอมรับก็ใช้ปัญญาไล่ไปเลย ไล่ไปเลย ไล่เต็มที่เข้าไป นี่เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาทำความสะอาดในบ้านหลังใหญ่นี้ไง แล้วทำด้วยสติด้วยปัญญา ไม่ให้เสียรู้มันไง ถ้ามันเสียรู้ก็คอตกอีกแล้ว เวลาเราปฏิบัตินะ เวลาปฏิบัติก็ปฏิบัติเหมือนกัน เราบวชเป็นพระ เห็นไหม เราบวชเป็นพระมันเสมอกันด้วยศีลนะ เป็นสมมติสงฆ์ด้วยกัน ถ้าไม่เสมอกันด้วยศีลนะ เราลงสังฆกรรมกันไม่ได้ ลงสังฆกรรม เห็นไหม ต้องมีทิวี่เสมอกัน มีศีลเสมอกัน การลงอุโบสถนั้นถึงเป็นสามัคคีอุโบสถ ถ้าเราแตกต่างกัน เห็นไหม ต่างกันด้วยศีล นานาสังวาสแล้วลงอุโบสถร่วมกันไม่ได้ ต้องแยกลงอุโบสถ มีความเห็นมีทิวี่แตกต่างกันต้องแยกลงอุโบสถเลย

เรามีทิวี่เสมอกัน มีความเห็นเสมอกัน ศีลเราเท่ากัน เราบวชมาเป็นพระเหมือนกัน ถ้าเป็นพระเหมือนกัน เห็นไหม สิ่งนี้เราปรึกษากันได้ เราคุยกันได้ เราคุยกันได้ เราคุยกันได้ด้วย เป็นสัมมาทิวี่นะ เราคุยกันด้วยเหตุด้วยผล เราไม่ใช่คุยกันด้วยสีข้างเข้าถู่กัน ถ้าเราคุยด้วยสีข้างเข้าถู่กันมันไม่มีประโยชน์หรอก มันไม่มีประโยชน์สิ่งใดทั้งสิ้นเลย แล้วถ้ามันเป็นสมัยโบราณ สมัยโบราณการสื่อสารมันยังไม่ทันสมัย ฉะนั้น เวลาฟังธรรม ๆ มันต้องฟังธรรมจากโอษฐ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะฟังธรรมจากครูบาอาจารย์ที่ท่านมีคุณธรรมในใจ ฉะนั้น การฟังธรรมนั้นมันแสนยาก การฟังธรรมถึงแสนยากใจ

แต่ในปัจจุบันนี้นะ อินเทอร์เน็ตมันไปรอบโลกเลย ฟังที่ไหนก็ได้ ฟังยังงี้ก็ได้ ฉะนั้น ใจเรื่องที่ว่าเราต้องปรึกษากัน เราต้องคุยกัน ๆ เราคุยกันได้ แต่ถ้าคุยกันได้มันก็ตรวจสอบได้

พระไตรปิฎกยิ่งใหญ่เลย จะเอาฉบับไหนล่ะ มหาภิกขุ มหาจุฬาฯ จะเอาฉบับไหนล่ะ เอาฉบับไหนเราก็กดเอาๆ เพราะอะไร เพราะทางวิชาการเขาทำทางวิชาการของเขา เขาทำไว้ว่าเป็นผลงานของเขา เป็นผลงานของเขา ผลงานกับเขามันคนละเรื่องกัน เห็นไหม

แต่ของเรา เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมันเป็นผลงานของใจ ใจมันรู้คั่นเองๆ สุขทุกข์ ใจมันรับรู้เอง ไม่ใช่ผลงานของใคร ผลงานอย่างนั้นเราวิเคราะห์จี้จากข้างนอกมันเป็นโลกีย์ ปัญญา ปัญญาทางโลกๆ มันเสี่ยรู้แล้ว มันเสี่ยรู้กิเลส เสี่ยรู้กิเลสว่าหน้าที่ของตนไม่ทำ หน้าที่ของตน เห็นไหม นักวิชาการรอบรู้ไปหมดเลย ถามเรื่องสมาธิตอบไม่ได้

“สมาธิเธอ สมาธินี้มันเป็น มันเป็น มันเป็นของฤๅษีชีไพรมั่ง สงสัยฤๅษีชีไพรเขาทำสมาธิกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ได้สอนสมาธินะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็สอนเรื่องอริยสัจนะ” แล้วอริยสัจเป็นยังไงล่ะ “อ้อ อริยสัจเธอ อริยสัจก็เป็นธรรมะ เป็นธรรมชาติใจ” กฎธรรมชาติ ใครก็อธิบายได้ไง มันจะไปองค์การนาซาคู่นะ มันอ้างไปนู่น มันไม่อ้างเข้าใจมันเลยนะ มันไม่บอกเลยใจมันเป็นยังไง ฉะนั้นถ้าเป็นวิทยาศาสตร์มันก็ไปแล้วจะไปทางวิชาการอะไรก็ได้ เห็นไหม เนี่ยเสี่ยรู้แล้ว

ถ้าเสี่ยรู้ เห็นไหม เสี่ยรู้กิเลส กิเลสมันอยู่กับเราแท้ๆ แล้วมันขับไล่ให้เราไปคั่นคว่ำจากเรื่องภายนอก เรื่องภายนอกเรื่องของโลกนะ ดูลิ คุณภาพชีวิตๆ วิทยาศาสตร์เจริญขึ้นมา ทาง การแพทย์เจริญใช้ใหม่ อายุขัยของมนุษย์ถึงยาวขึ้น แต่เดิมอายุขัยของคน ๔๐-๕๐ ปีตายหมดแล้วด้วยอายุขัย แต่เพราะความเจริญทางการแพทย์ ความเจริญทางการแพทย์นะ เกิดมา ถู้อภัยการตายของเด็กน้อยลงๆ เมื่อก่อนการตายของเด็กนะ เกิดมาตายเพราะเจ็บไข้ได้ป่วย มหาศาลเลย เพราะเรื่องสุขภาพการบำรุงรักษามันยังไม่เจริญ เดียวนี้มันเจริญขึ้นๆ

นี่ไงคุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิตทางวิชาการ พอคุณภาพชีวิตขึ้นมา เห็นไหม แต่เดิมเรื่องปัจจัยเครื่องอาศัยมันขาดแคลน เราก็หามาเพื่อดำรงชีพ พอทางวิทยาศาสตร์มันเจริญขึ้น เดียวนี้โรคใหม่เกิดขึ้นแล้ว โรคอ้วน กินกันเยอะเกินไป เดียวนี้อุดมสมบูรณ์ อ้วนเป็นตุ่มเลย ต้องมาบำรุง โลก สิ่งที่มีชัณมิมาปฏิบัติ ความสมดุลของมัน ความพอดีของธรรม ใ้เรื่องนี้ โลกๆ พอขาดแคลนขึ้นไปเราก็คั่นคว่ำกันทางวิทยาศาสตร์ เพื่อความเจริญๆ ใจ ความเจริญๆ มันเป็นสสาร มันเป็นเรื่องวัตถุ มันก็เจริญของมันอย่างนั้นจริงๆ เจริญแล้วแต่จิตใจของคน เจริญด้วยไหม มันเจริญแต่ทางโลกใจ แต่จิตใจมันต่ำต้อยใจ วัตถุมันเหยียบย่ำหัวใจใจ วัตถุมัน เจริญขึ้นใจ

นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน มันจะมีอะไรมาจนเจือละ มันก็ด้วยข้อวัตรปฏิบัติ มีสิ่งใดใช้อย่างนั้น ครูบาอาจารย์สมัยท่านนะ โโกโก้ กาแฟ ท่านบอกว่าเอาไว้อายุยังไม่เลย อย่าว่าจะเอาไว้อัน เอามาถ่ายรูป ขอถ่ายรูป เก็บไว้เป็นที่ระลึก ไม่มี เวลาฉันน้ำร้อนก็น้ำร้อน ตมน้ำร้อนนี่ฉัน ฉันน้ำร้อนก็คือน้ำร้อนจริงๆ เวลาถึงเวลาน้ำร้อน เห็นไหม ก็ฉันน้ำร้อนกันนี้ อย่างมากก็มีน้ำตาลก้อนหนึ่ง แล้วทำไม คุณธรรมมันเจริญละ ทำไมครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มีเหตุมีผลในใจสมบูรณ์ ทุกๆ องค์ มีการกระทำมันเจริญออกมาขึ้นมา มันงอกงามขึ้นมาที่ไหน งอกงามขึ้นมาที่วัตรปฏิบัติไง

เรามีวัตรปฏิบัติ มีขอบมีเขต ไม่ไปตามอารมณ์ความรู้สึก ไม่ไปตามกระแสโลก ยิ่งกระแสโลก เห็นไหม โลกยิ่งเร้าร้อน ยิ่งเจริญขึ้นมา ยิ่งไม่มีอะไรเป็นที่พึ่ง ไม่มีอะไรเป็นแก่นสาร พอไม่มีอะไรเป็นแก่นสารแล้วจะไปทางไหนละ หันรีหันขวาง พอหันรีหันขวางก็เข้ามาเรื่อง ศาสนา เรื่องศาสนา มันจะไปไหน จะไปไหน จะไปไหนศาสนาเนีย คนที่เข้าวัดเข้าวา มาเขา ต้องการอะไร เขาต้องการวิเคราะห์วิจัยศาสนาเหอ เขาต้องการหัวใจเขาให้สงบใจ เขาต้องการ ธรรมโอสธ ธรรมรส รสของธรรม เขาต้องการรสของธรรม รสของธรรม เห็นไหม

มันจินตนาการ เห็นไหม พอเข้าวัดเข้าวา มันก็มีวัตรปฏิบัติขึ้นมา เข้าไปในเขตอวาสน นั้น สิ่งที่วัดไม่ร้าง พระที่มีข้อวัตรปฏิบัติมันก็บ่งบอก บ่งบอกว่าเป็นอยู่นั้นมันบ่งบอก เห็นไหม มันก็เหมือนคน จิตนิสัยของคนมันแสดงออก แสดงออกมาเขาก็มองเห็นถึงพฤติกรรม นั้นแหละ เขาจะมองเข้าไปในหัวใจของคนคนนั้น

นี่ก็เหมือนกัน วัดที่ปฏิบัติขึ้นมาเขามีข้อวัตรปฏิบัติของเขา เขามาวัดมาวาของเขาเพื่อ ธรรมโอสธ เข้ามาในวัด เออ มันเป็นที่สงบสงัด สมควรที่จะการปฏิบัติ แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมา อย่าเสียรู้มันนะกิเลสในใจนี้ เวลามันแสวงหา เห็นไหม โนนก็ไม่ดี วัดนั้นก็ไม่ได้ ที่ไหนไม่ดีหมด เลย เพราะว่ามันมีแต่ความพลุกพล่าน มันไม่มีความสงบเลย แล้วก็หาแต่วัดที่สงบ พอวัดที่ สงบขึ้นมา เห็นไหม วัดสงบนะ ไม่ใช่ชื่อหลวงพ่อบ้าง วัดมันสงบของมัน ถ้าสงบของมัน มัน บอกถึงวัตรปฏิบัติของเขา ถ้าวัตรปฏิบัติของเขาเราอย่าไปเสียรู้มันนะ พอเสียรู้มัน นั้นสงบใจ แต่ใจมันไม่สงบ มันไม่ระงับของมันไง สงบคือการนิ่ง จากการเคลื่อนไหวไปนี่มันก็สงบแล้ว ถ้า ความสงบสงบของใคร ถ้าสงบของเด็กๆ เขาเรียกร้อย เขาก็มีความสงบระงับของเขา

แต่ถ้าเป็นสมาธิละ เป็นสมาธิจิตมันนิ่ง จิตนี้มันมีคุณภาพของมัน ดูลิ นาโน เห็นไหม พุทโธๆๆๆ สิ่งทีละเอียดมาก ส่องด้วยกล้องจุลทรรศน์ยังไม่เห็นเลย ใจของคน ความรู้สึกของ

คน ดูลิ เวลาสัญญาณชีพในทางการแพทย์ เขาคอยวัด อัดๆๆ นั้นสัญญาณชีพ นั้นมันเป็น เทคโนโลยี

แต่ถ้ามันเป็นใจละ เวลาใจที่มันต่อเนื่องๆ พุทโธๆ เห็นไหม ที่มันสะสมๆ กันไป แล้วสะสม เห็นไหม เพราะการบริการเราก็รู้ได้ คนที่บริการ ถ้าพุทโธๆ มันคนละอัน แล้วรู้เลย พุทโธต้องนึกต้องคั่นต้องคว่ำ แต่เวลาพุทโธกับจิตเป็นอันเดียวกัน เห็นไหม คล่องตัว มันเป็นอันเดียวกัน มันพุทโธ มันจังหวะ จังหวะกับการเคลื่อนไหวเป็นอันเดียวกันไปเลย เคลื่อนไหวแล้วมีสติพร้อม สติพร้อม ถ้ามันเป็นอันเดียวกันไปเลยจนมันเคลื่อนไหวสักแต่ว่า มันมีพลังงานของมันอยู่ แต่มันไม่มีสิ่งใดแสดงตนเลย สักแต่ว่า นี่ไง ถ้าเป็นสมาธิ สมาธิมันจะเป็นอย่างนั้นไง นี่ไง ถ้าเราไม่เสี่ยรู้มัน

แล้วถ้ามันเสี่ยรู้มัน นุ่นก็ไซ้ นุ่นก็แปลก นุ่นก็มหัศจรรย์ นุ่นๆ นุ่นก็ส่งออกแล้ว ถ้าคิดระลึกมันส่งออกแล้ว เพราะธรรมชาติของมันเป็นอย่างนั้นไง ธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตมันเป็นอย่างนั้น พอเป็นอย่างนั้น ครูบาอาจารย์ที่ท่านรู้ท่านเป็นท่านให้กำหนดพุทโธ มันพาดพิงเห็นไหม มันพาดพิงคือกระแสมันจับ พอมันจับ ถ้ามันทวนกระแสกลับ เราบริการ บริการเพื่อความรับรู้ที่มันจะย้อนกลับ มันรู้ตัวตลอด ย้อนกลับๆ จนมันเป็นตัวของมันเอง นี่สมาธิ

สมาธิก็คือตัวจิตใจ จิตที่โดยธรรมชาติของมัน โดยพลังงาน ไฟฟ้า ดูลิ ในอากาศไป ไฟฟ้าสถิตมหาศาลเลย เราใช้ประโยชน์มันได้ไหม เวลาฟ้าผ่าที่เป็นล้านๆ โวลต์เลย แล้วมันอยู่ไหน จับต้องยังไง เอามาใช้ได้มั๊ย เวลาจะใช้เราก็ต้องไปสร้างโรงงานไฟฟ้านุ่นนะ แล้วค่อยส่งกระแสไฟไปตามสายส่ง แต่บนอากาศมหาศาลเลย จับต้องมันยังไง นี่เหมือนกัน ใจของเราอยู่ไหน พลังงานอยู่ไหน แล้วจับมันยังไง แล้วพอจับขึ้นมา ถ้ามันทำได้ขึ้นมา เห็นไหม สัมมาสมาธิ สิ่งที่เป็นนามธรรมอยู่อย่างนั้น มันมีของมันอยู่ นั่นเป็นเรื่องของวิทยาศาสตร์

แต่ถ้าเรื่องของเราๆ เรื่องของเราคือการกระทำของเรานะ เราทำของเราเพื่อสัจจะเพื่อความจริง ที่เราประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม เราเป็นนักรบ เวลานั้นกรบขึ้นมาปฏิบัติขึ้นมามันจะเป็นข้อเท็จจริงในใจของเรา เป็นข้อเท็จจริงเลย เวลาตาย เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันมายังไงไปยังงันไม่รู้หรอก ศึกษารรณะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ศึกษามาเป็นทางวิชาการนี่แหละ เพราะเป็นความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราศึกษาแล้วศึกษาด้วยความเชื่อ ด้วยความเชื่อด้วยเหตุด้วยผลเราก็ยอมรับ เรายอมรับด้วยเหตุด้วยผลนะ แต่มันไม่ใช่ความรู้ของเรา

แต่ถ้าเป็นความรู้ของเราะ โอ้โฮ เราดูเราเห็นหมดเลย เป็นสัมมาสมาธิเราก็เป็นเอง พอเป็นเองขึ้นมาเราตั้งลำได้ เราตั้งลำได้ เราค้นคว้าของเรา เห็นไหม จิตเห็นอาการของจิต เวลาจิตมันไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ตามความเป็นจริง มันสะท้อนไปหมด นี่ ไงอริยสัจ ศาสนาสอนเรื่องอะไร ศาสนาสอนเรื่องอะไร ศาสนามันเป็นยังไง เห็นพระบวชกัน เต็มไปหมดเลย แล้วศาสนาเป็นยังไง โอ้พระบวชมา มันก็บุคลาการในพุทธศาสนา นี่ไง มันเป็น บุคลาการในพุทธศาสนา ไง ศาสนบุคคล ศาสนพิธี ศาสนธรรม แล้วสังฆกรรม ๆ ละ

ถ้าเป็นสังฆกรรม เวลามันเป็นจริง ๆ ขึ้นมา มันเป็นที่ไหน มันเป็นที่ไหน เวลาใจมันเป็น ขึ้นมา ถ้าใจเป็นขึ้นมาเนะ เห็นไหม ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม ๆ เวลากราบธรรม ๆ แล้วกราบธรรมมันเป็นสิทธิของใครละ มันเป็นสิทธิเสมอกัน ทุกคนมีความรู้สึก ทุกคนมีโอกาสทั้งนั้น เพราะความรู้สึกอันนั้น ความรู้สึกอันนั้นมันจะเกิดขึ้นมาจาก สังขะความจริงอันนั้น

ถ้าสติ สติก็คือเกิดขึ้นจากจิต เพราะสติเกิดขึ้นจากจิต จิตดวงใดก็แล้วแต่ ดูสิ ดูต้นไม้ ต้นไม้แต่ละต้น เห็นไหม ต้นเล็กต้นใหญ่ขึ้นมาแล้วแต่ชนิดของไม้ จิตของคนก็เหมือนกัน ถ้า มันมีสติ เห็นไหม สติที่มันเกิดจากจิตดวงนั้นมันจะทำให้จิตดวงนั้นมันคงขึ้นมา ทำให้จิตดวง นั้นไม่วอกแวกวอแว ทำให้จิตดวงนั้น ๆ จิตดวงนั้น ฝึกหัดจิตดวงนั้นขึ้นมา ถ้าจิตดวงนั้นขึ้นมา เห็นไหม เราจะไม่เสียรู้ใครเลย ทั้ง ๆ ที่กิเลสก็อยู่ในใจเราเนี่ยแหละ จะทำอะไรก็ได้แล้วแต่กิเลสมัน ก็คอยทิ่มคอยตำ คอยทำให้เราผิดพลาดตลอดเวลา

แต่เรามีสติ ๆ เห็นไหม เราฝึกหัดขึ้นมา มันก็ทำให้จิตของเรามันคงขึ้นมา ๆ ถ้ามันคง ขึ้นมา เห็นไหม เราทำด้วยไม่เสียรู้มัน ทั้ง ๆ ที่มันอยู่กับเรา แต่เราทำด้วยสัมมาทิฐิความเห็น ถูกต้องดีงาม และการกระทำของเรา ด้วยความวิริยะ ความอุตสาหะ ด้วยความวิริยะความ อุตสาหะ คือมันต้องมีความวิริยะความอุตสาหะ มีการกระทำขึ้นมา ต้องมีการกระทำ ทำจริง ขึ้นมา มันจะเป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม สิ่งที่เราศึกษา ๆ มา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลามันเป็นขึ้นมาแล้ว นี่แหละ นี่แหละ พอเป็นขึ้นมาแล้ว เคารพองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เคารพตรงไหน จับพลัดจับผลู ค้นหาก็กไม่เจอ ค้นหาก็กแสนยาก เวลามันได้จริง ๆ อ้อ สัมมาสมาธิ

เวลาไปถามนักวิชาการ สมาธิ รู้จักสมาธิมั๊ย อ้อ สมาธินี้เป็นของพวกฤๅษีชีไพรมั่ง พุทธ ศาสนาไม่ได้สอนเรื่องสมาธิหรอก พุทธศาสนาสอนเรื่องอริยสัจ แต่พอจิตมันสงบเข้ามา ครูปา

อาจารย์ของเราที่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา การกระทำ ๆ มันก็มีความสามัญสำนึกขึ้นมาเห็นใหม่ ไม่ให้เส่ย์รู้ เส่ย์รู้กิเลส ไม่ให้เส่ย์รู้กิเลสที่มันพลิกมันแปลง ไม่ให้เส่ย์รู้กิเลสที่มันสวมเขาให้ใจ เรามีการศึกษาในพุทธศาสนา เราเป็นนักวิชาการ นักวิชาการนี้มันต้องเอาเรื่องอริยสัจเรื่องสมาธิ สมาธิเป็นของฤาษีชีไพร ไม่ใช่เป็นศาสนา

ถ้าเรื่องศาสนาขึ้นมา แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่เหมือนเรา เราเข้ามาในวัดโนว เห็นใหม่ บวชเข้ามาแล้ว บวชมาใหม่ ๆ ทุกคนแก้ ๆ กัง ๆ ทำอะไรก็ไม่คล่องตัวใจ พอเราอยู่กับมา มีความชำนาญ เราทำอะไรมันก็สะดวกสบายขึ้น ทำอะไรมันก็คล่องตัวขึ้น นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสงบเข้ามาแล้ว จากสงบเข้ามาแล้วด้วยสติ จิตมันสงบเข้ามา สงบเข้ามามันเป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา แล้วถ้ามันฝึกหัดต่อเนื่องขึ้นไป มันจะเริ่มค้นคว้าในอริยสัจแล้ว

ถ้าจิตสงบแล้วมันจะค้นคว้าในเรื่องอริยสัจ ถ้ามันเป็นพุทธศาสนานะ พระพุทธศาสนา อริยสัจ สัจจะความจริง แก่นของพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร พุทธศาสนาสอนเรื่องทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค อริยสัจสี่ ๆ อริยสัจสี่ สติปัญญาสี่ อริยสัจสี่ จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ ถ้าจิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจเพราะจิตมีการกระทำขึ้นมา จิตมีการกระทำขึ้นมา จิตดวงนั้นมันมีวุฒิภาวะขึ้นมา ถ้าจิตดวงนั้นมันมีวุฒิภาวะขึ้นมา เห็นใหม่ มันมีการกระทำขึ้นมา มันไม่เส่ย์รู้ใครเลย มันจะเป็นความจริงของมันขึ้นมาเลย เป็นความจริงในใจ มันจริงมันจริงขึ้นมาตลอดเวลาเลย

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจริงขึ้นมา มันสาธุ สาธุธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเป็นสัจจะความจริงในใจของเรา ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงในใจของเรา ที่มีการกระทำขึ้นมาในใจ มันทำขึ้นมา มันพัฒนา มันมีการกระทำของมันขึ้นมา มันมีการกระทำซ้ำ ๆ ตรวจสอบ มันเจริญขึ้นมา มันเป็นขึ้นมา เห็นใหม่ มันเป็นที่ไหน มันเป็นในใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติใจ มันไม่ได้เป็นในใจของนักวิชาการใจ

ถ้าเป็นในใจของนักวิชาการ อ้อ สมาธิมันเป็นเรื่องของฤาษีชีไพรมั้ง พุทธศาสนาก็ไม่ได้สอนนะ ก็มันไม่ได้สอน ๆ ไม่มีการกระทำ มันไม่ได้ฝึกหัดใจขึ้นมา มันไม่เป็นธรรมขึ้นมาเอง มันไม่เป็นสมบัติของตนขึ้นมา เวลาไปศึกษา ๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากระทำขึ้นมา สมาธิเราก็ได้แต่ชื่อมัน สติก็ได้แต่ชื่อมัน ปัญญา ก็ได้แต่ชื่อมัน แล้วคิด สมาธิ ปัญญา สัจจะของเราเราก็ว่าเป็นปัญญาใจ ความคิดของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาประพฤติปฏิบัติเป็นความจริง เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันทิฐิโก

ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นประโยชน์กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาวางธรรมวินัยไว้ บอกพระอานนทั้นะ ธรรมวินัยจะเป็นศาสดาของเธอ

ไฉนนักวิชาการ เวลาเราค้นคว้ากัน เราก็ค้นคว้าทางวิชาการ พอค้นคว้าทางวิชาการ เห็นใหม่ เราทำวิเคราะห์วิจัย วิเคราะห์วิจัยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ว่าเป็นปัญญาของเราๆ ปัญญาอะไรของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยสุดยอดสูงส่งแล้ว ไม่ต้องมีใครไปค้นคว้า ไม่ต้องมีใครไปวิจัยหรอก ไฉนที่ไปวิจัยๆ เขาวิจัยไว้ให้กับศาสนทายาทเป็นผู้ที่ได้ศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาแล้วให้ปฏิบัติให้เป็นความจริงขึ้นมา ไฉนไปศึกษาไปค้นคว้ามาแล้วก็ว่าเป็นสมบัติของเรา แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เป็นสมบัติของใคร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ววางไว้เป็นของใคร ก็เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ แต่ไม่ใช่เป็นของเราใจ

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เราไม่เส่ย์รู้กิเลส ไม่ให้กิเลสมันทำลายโอกาสของเราใจ ไม่ให้กิเลสมันทำลายเรา เห็นใหม่ เราก็ศึกษาของเรา เราค้นคว้าของเรา เราประพฤติปฏิบัติของเรา ให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาเราก็ไม่เส่ย์รู้กิเลส ไม่เส่ย์รู้กับมัน เวลากระทำขึ้นมาละ ถ้ามันมีสติ เอ้อ เวลาขาดสตินี้ทุกข์มากๆ เลย เนี่ยว่าเป็นคนเผยแผ่ธรรมๆ มันก็อมทุกข์ ถ้ามีสติ เห็นใหม่ เราเผยแผ่ธรรมด้วยสติสัมปชัญญะ มันเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็เผยแผ่ เผยแผ่ คำว่าเผยแผ่ เผยแผ่มันก็จะบวกกับความชอบของตนนะ

แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติ เราไม่ได้เผยแผ่ เราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะค้นคว้าความเป็นจริง สติเราก็ อ้อ ถ้ามีสติจริงๆ อ้อ มันยับยั้งได้อย่างนี้ ถ้าขาดสติก็ทุกข์อย่างนี้ ถ้ามีสติบ่อยครั้งเข้าๆ แล้วถ้าจะให้ต่อเนื่องไป สติก็คือสติ สติก็คือสติ สมบูรณ์ในตัวของสติ แต่ถ้าเรามีคำบริกรรม เพราะมีสติมันถึงบริกรรม บริกรรมนี้ จิต เห็นใหม่ มีสติมันเกิดจากจิตมันก็ยับยั้ง ยับยั้งเดี๋ยวมันก็คิดอีกเพราะธรรมชาติของจิตเป็นอย่างนั้น ธรรมชาติของจิตเป็นอย่างนั้น เพราะเรามีสติ มีคำบริกรรม ถ้ามันจะคิดอีกก็คิดในพุทโธ คิดในคำบริกรรม เห็นใหม่ มันมีทางออกใจ มันมีทางออกให้จิตได้ยึดหยุ่น ยึดหยุ่นให้มันสงบได้ เคลื่อนไหวเพื่อสงบ คิดเพื่อสงบ บริกรรมเพื่อสงบ เพราะสงบๆ สงบแล้วตัวมันก็สมบูรณ์ใจ พอสมบูรณ์ขึ้นมา เห็นใหม่ ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันก็จะรู้จะเห็นจริงของมันตามความเป็นจริง ถ้ารู้จริงเห็นจริงเห็นสติ ปัญญาตามความเป็นจริง มันใช้สติใช้ปัญญาของเขา ถ้าใช้สติปัญญาของเขา เขารู้จริงเห็นจริงขึ้นมา เขาปฏิบัติของเขามันก็เป็นประโยชน์กับเขา มันก็เป็นความจริงของเขา นี่ใจ ความจริง

ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาๆๆ ศึกษา ปริญญาตรีศึกษาให้ปฏิบัติ พอปฏิบัติขึ้นมาเป็นความจริงของเราบ้าง ๆ ก็เป็นความจริงใจ

นี่ไง พังธรรมๆ เรามาลงอุโบสถกัน ลงอุโบสถสังกรรม ถึงเวลาแล้วต้องลงอุโบสถ คำว่าลงอุโบสถ เห็นไหม ลงอุโบสถเพื่อความสะอาดในใจของเรา เพื่อความเข้าห่มของเรา วุฒิภาวะ วัตรของเรา ว่าเนี่ยความเสมอภาคกันในความเป็นสงฆ์ แล้วพังธรรมๆ ตอกย้ำ ตอกย้ำให้ทุกคนทุกองค์ต้องประพฤติปฏิบัติ ทุกองค์ต้องค้นคว้าของตน ให้เป็นความจริงของตน ขึ้นมาในใจของตน ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เราจะไม่เถียงกันเลย พระองค์นี้ว่าอย่างนี้ พระองค์นี้ว่าอย่างนั้น ไม่ต้อง

ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เป็นความจริงอย่างนั้น ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นมรรคเป็นผลอย่างนั้น เป็นความเป็นจริง ศึกษาเพื่อให้รู้จริงใจ ไม่ให้ศึกษามาให้เสียรู้ พยายามจะหาความรู้แต่ไปเสียรู้กิเลส เสียรู้ความพอใจ ความชอบใจและไม่ชอบใจของตน เสียรู้แต่ความชอบและความไม่ชอบ ไปเสียรู้มันทำไม เสียรู้มันน่าเสียใจใจ เขาเสียรู้กันทางโลก เสียรู้กันเห็นไหม เสียรู้แล้วเสียใจ นี่เราเสียรู้กิเลสของเรา เพราะอะไร เพราะเราไม่ตรวจสอบ เราไม่ได้ฝึกหัดของเรา ถ้าเราจะฝึกหัดของเรา เราทำของเรา เราจะไม่ให้เสียรู้มัน เราจะรู้จักกิเลสแล้วเราจะรู้จักกรรม มีคุณธรรมในหัวใจ เพื่อประโยชน์กับหัวใจของเรา เอวัง